

MUISTIO

Projekti I in Yli-Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaava
 Aihe Viranomaisneuvottelu 2
 Päivämäärä 18.9.2020
 Aika 13:00-15:01
 Paikka Teams-neuvottelu

Laatija Annukka Rajala, Juha-Matti Märijärvi
 Osallistujat Touko Linjama, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 Tuukka Pahtamaa, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 Jari Laulumaa, Lapin ELY-keskus
 Mari Kuukasjärvi, Pohjois-Pohjanmaan liitto
 Olli Rönkä, Lapin liitto
 Anita Yli-Suutala, Pohjois-Pohjanmaan maakuntamuseo
 Mika Sarkkinen, Pohjois-Pohjanmaan maakuntamuseo
 Titta Kallio-Seppä, Tornionlaakson maakuntamuseo
 Päivi Virnes, Metsähallitus Luontopalvelut
 Janne Jokelainen, Iin kunta
 Heini Ervasti, Iin kunta
 Juha-Matti Märijärvi, Ramboll Finland Oy
 Ville Yli-Teevahainen, Ramboll Finland Oy
 Annukka Rajala, Ramboll Finland Oy

Päivämäärä 28.9.2020
 Tarkistukset 30.9.2020
 (Osallistujien esittämät tarkistukset)

Ramboll
 Kauppatori 1-3 F
 60100 SEINÄJOKI

P +358 40 8256260
 www.ramboll.fi

Mukana kohdat 1-2, jonka jälkeen poistui
 Lauri Lammivaara, Megatuuli Oy

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

- Linjama avasi neuvottelun, sovittiin että Linjama toimii puheenjohtajana ja Ramboll laatii muistion.
- Todettiin paikalla olijat. Kutsutuista Simon kunta, Metsähallitus Kiinteistökehitys ja pelastuslaitos eivät osallistuneet neuvotteluun.
- Todettiin, että asialistan kohdan 2 jälkeen ennen viranomaisten kannanottoja hankevastaavan tulee poistua neuvottelusta.

2. Suunnittelutilanteen esittely

- Kohdan alussa kuultiin kunnan ja hankevastaavan puheenvuorot
- Iin kunta, Jokelainen:
 - o Hanke on edennyt hyvin. Kaavaluonnosvaiheessa esille tulleisiin asioihin on reagoitu ja kunnassa ollaan tyytyväisiä tehtyihin muutoksiin ja hankkeen etenemiseen.
- Megatuuli, Lammivaara:
 - o Samaa mieltä kunnan kanssa. Kaavaa ja YVAa on tehty hyvässä yhteistyössä ja pyritty myös nostamaan hankkeen paikallista hyväksyttävyyttä tehdyillä toimenpiteillä. Omasta mielestä tämänhetkinen tilanne näyttää hyvältä.
- Märijärvi esitteli hankkeen menneitä ja tulevia tapahtumia sekä aikataulua, kaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta saatua palautetta, lausunnoissa ja mielipiteissä esille nousseita asioita sekä perustellun päätelmän ja ELY-keskuksen kaavalausannon keskeisen sisällön ja miten palaute on huomioitu.

- Saadun palautteen pohjalta on laadittu hankesuunnitelma VE3, jossa voimaloita on poistettu ja siirretty ja Hyryn kylää lähimpiä voimaloita madallettu. Voimalamäärä kaavaehdotuksessa on 50. Uusi ratkaisu on lähellä YVA-hankevaihtoehtoa VE2.
- Märijärvi esitteli muutokset luonnosvaiheeseen nähden: 18 voimalapaikan ja niiden huoltoteiden ja kaapelireittien poisto, voimalapaikkojen siirto mm. kauemmas Hyryn kylästä ja Vuosijärveltä, Hyryn kylää lähimpien voimaloiden madaltaminen, sisäisten voimajohtolinjausten ja sähköasemien karsiminen
- Siirrettyjen voimalapaikkojen osalta ja uusilta tieyhteyksiltä on tehty maastonselvitykset muinaisjäännösten ja luonnon osalta. Hankesuunnitelmaan vaikuttavia havaintoja ei tehty.
- Märijärvi esitteli kaavaratkaisun suhdetta maakuntakaavaan; alueelle ei enää sijoitu luonnonsuojelualueita (SL, SL-1) eikä alue sijoitu enää arvokkaalle suokehityssarjan alueelle (ask)
- Luonnosvaiheen sähkönsiirtovaihtoehdot ovat edelleen mukana, muutoksia sisäisessä sähkönsiirrossa ja sähköasemien määrässä. Vaihtoehdossa SVE E toinen 110 kV linjaus Tuomelan ja Hervan välille ei ole enää tarpeen.
- Märijärvi esitteli sähkölinjan Simojoen ylityksestä ortokuvan päälle laaditun havainnekuvan. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE B ei todennäköisesti toteudu, mutta mikäli näin kävisi, voidaan havainnekuvia laatia lisää luvitusvaiheen ympäristöselvityksen yhteydessä. Sähkönsiirron ykkösvaihtoehto on SVE E, mitä myös Fingridin lausunto tukee.
- Märijärvi esitteli päivitettyjä mallinnuksia:
 - o Melu: Vaikutukset edelleen vähäisiä ja jopa supistuneet. Edelleenkin ei 40 dB ylittäviä vaikutuksia asutukseen eikä enää edes Vuosijärven alueelle, jota Hyryn kylän asukkaat käyttävät virkistytymiseen asukaskyselyn mukaan.
 - o Välke: Vaikutukset vähäisiä ja pienempiä kuin luonnosvaiheessa, 8h vuodessa ylittyy vähäisesti enää yhden lomarakennuksen kohdalla. Puusto huomioiden vaikutuksia lomarakennukselle ei ulotu.
 - o Näkemäalueanalyysi: Vaikutukset vähentyneet erityisesti Hyryn suuntaan ja Kuivajokilaaksoon voimalapoistojen, -siirtojen ja -madaltamisten myötä. Näkemäalueanalyysistä esitetty tarkemmat otteet Hyryn lisäksi myös Yli-Olhavan alueelta.
 - o Näkemäalueanalyysi päivitetty myös yhteisvaikutusten osalta. Ollinkorven hanke huomioitu edelleen OAS-vaiheen mukaisessa laajuudessa, koska sen kaavaluonnossuunnitelma ei vielä ole valmistunut.
 - o Havainnekuvat: Luonnosvaiheen kuvat päivitetty ja lisäkuvia laadittu mm. Hyryn koulun pihalta, Vaaraojantieltä ja Tuomelantieltä.
 - o Vaikutukset Natura-alueisiin vähentyneet voimalapoistojen ja -siirtojen myötä
- Yli-Teevahainen esitteli uuden hankesuunnitelman VE3 vaikutusta muuttolintukäytävään (erityisesti piekanan osalta). Rakennetun tuulivoimala-alueen ja Yli-Olhavan tuulivoimapuiston väliin jää nyt yli 6 km leveä tuulivoimaloista vapaa vyöhyke, ratkaisu turvaa huomattavasti paremmin lintumuuton, erityisesti piekanan osalta.
- Itäisen osa-alueen voimala 46: Saadun palautteen mukaan alueella olisi metson soidinalue. Siitä, koska soidinalue olisi löydetty ei ole saatu tietoja. Yli-Teevahainen esitteli alueelta otettuja valokuvia ja totesi, että maastonselvityksissä ei tehty havaintoa soidinalueesta. Voimalapaikka on pidetty kaavaratkaisussa ennallaan.
- Itäisen osa-alueen voimala 59 on poistettu salassa pidettävän lajin huomioimiseksi varovaisuusperiaatteen mukaisesti.
- Lopuksi Märijärvi esitteli kaavaehdotusta:

- o Kaavarajausta on tarkistettu 40 dB melukäyrän mukaisesti
- o Kaavaehdotuksen läntisen osa-alueen itäreuna on rajattu Fingrid Oyj:n nykyiseen voimajohtolinjaan, jonka rinnalle sen itäpuolelle Fingrid suunnittelee uutta 400 kV voimajohtoa.
- o Turvetuotantoon selvittävät alueet on osoitettu edelleen informatiivisella merkinnällä se/eo. Maakuntaliiton lausunto on huomioitu ja lisätty itäiselle osa-alueelle kaksi se/eo-aluetta maakuntakaavan mukaisesti ja poistettu luo-2-alueet se/eo-alueilta.
- o Itäisen osa-alueen ohjeellisena osoitetulle moottorikelkkareitille on Metsähallituksen alueella osoitettu uusi linjaus etäämmälle kahdesta voimalapaikasta.
- o Kaavamerkintöihin on tullut lisäyksiä ja tarkennuksia. M-1-aluetta koskien on lisätty muuta rakentamista koskevat vähimmäisetäisyydet tv-alueisiin ja rakennettuihin voimaloihin. Muinaismuistokohteen määräys on muutettu museon esittämään muotoon. Yleismääräyksiin on lisätty kaavamääräys porotalouden huomioimisesta poronhoitoalueella.

Lammivaara poistui neuvottelusta klo 14:25 ennen viranomaisten kommentteja.

3. Viranomaisten kommentit ja keskustelu

- Lapin liitto, Rönkä:
 - o Sähkönsiirtovaihtoehto SVE B sijoittuu Länsi-Lapin maakuntakaava-alueelle ja ylittää luonnonsuojelualueen, Hamarin asuntovaltaisen alueen sekä Simojoen kulttuurimaisema-alueen.
 - o Luontoon, maisemaan ja asutukseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi Lapin liitto ei kannata sähkönsiirron vaihtoehtoa SVE B.
- Torniolaakson museo (arkeologia ja rakennettu kulttuuriympäristö), Kallio-Seppä:
 - o Sähkönsiirtovaihtoehto SVE B läheisyydessä sijaitsee kiinteä muinaisjäännös Malininpalo, joka tulee huomioida pylväiden sijoittelussa. Alueelta on tällöin tehtävä arkeologinen tutkimus.
- Lapin ELY-keskus, Laulumaa:
 - o ELY-keskus kiinnittää huomioita etenkin luonnonympäristöön ja viittaa perustellun päätelmän loppupäätelmään, jossa todetaan sähkönsiirtovaihtoehdon SVE E olevan ainut realistinen ratkaisu
 - o Sähkönsiirron liityntätapa ja -piste ja voimajohtojen sijainti tulee huomioida kaavoituksessa
 - o Huomioitava johtokäytävän levenemisen vaikutukset ja yhteisvaikutukset
 - o ELY-keskus todennut lausunnossaan, että Nikkilänaavan Natura-arviointia on täydennettävä, mikäli Simon sähköasemavaihtoehto on jatkosuunnittelussa mukana
 - o Sähkönsiirtovaihtoehto SVE B ylittää Mäntylän yksityisen luonnonsuojelualueen; toteuttaminen vaatii lieventämistä rauhoitusmääräyksistä LSL 27 §:n mukaisesti. Rauhoitusmääräyksen lieventämisen edellytyksenä on, että rauhoitus estää yhteiskunnan kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä suunnitelmalle ole vaihtoehtoja. Tässä tilanteessa muitakin vaihtoehtoja on.

- Linjama: Tuleeko siis Lapin ELY-keskuksen mukaan sähkönsiirtoratkaisu olla tiedossa ennen kuin kaava hyväksytään?
 - o Laulumaa: Kaavan vaikutukset tulee selvittää myös kaava-alueen ulkopuolelta SVE B sähkönsiirtolinjan osalta, jos se kaavaan liittyy.

- Metsähallitus, julkiset hallintotehtävät, Virnes:
 - o On myönteistä, että kaavaratkaisu tukeutuu maakuntakaavan tv-alueisiin
 - o Yksityiskohtia kommentoidaan vasta kun aineistoihin on pystytty tarkemmin tutustumaan, esim. moottorikelkkareitin uuden linjauksen osalta
 - o Metson soidinpaikkaa koskevat aineistot ovat Metsätalous Oy:n hallinnassa, joka ei ole luovuttanut niitä käyttöön. Alueella on laadittu alue-ekologisia inventointeja 90-luvun puolivälistä lähtien, viimeiset viime vuonna. Tietoa ei ole saatu, milloin tämä soidinpaikka olisi havaittu.
 - o Jos haluaa tarkempia tietoja niin kannattaa tehdä tiedonluovutuspyyntö Metsätalous Oy:lle. Luontopalvelut luovuttaa mielellään kaikki tietonsa, mitä kaavoitusta varten on kerätty.

- Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kuukasjärvi:
 - o Liiton luonnosvaiheen lausunto on hyvin huomioitu alustavassa kaavaehdotuksessa.
 - o Maisema- ja linnustovaikutukset on huomioitu voimalapoistoin, siirroin ja madalluksin.
 - o Maakuntakaavan suoinventoinnit on huomioitu se/eo-merkinnällä.
 - o Sosiaalinen hyväksyttävyyden ja yhteensovittaminen muiden toimintojen kanssa on yleisesti yhä tärkeämpää, kun tuulivoimaa on jo Pohjois-Pohjanmaan alueella paljon.
 - o Ollinkorvesta on tulossa kunnan ja ELY-keskuksen kanssa neuvottelu siitä, millä periaatteilla hankkeen kanssa edetään.
 - o Käynnistymässä on kuntien ja liiton yhteishankkeena kuntarajat ylittävä tarkastelu tuulivoimarakentamisen ohjaamisen avuksi. Tarkasteluun sisältyy mm. maakuntakaavan tv-alue 309. Mukana ovat myös tiedossa olevat aloitteet uusista tuulivoimapuistoista.
 - o Tavoitteena on käynnistää maakuntakaavan laatiminen ensi vuoden syksyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. MRL muutostyö tuo tähän omat haasteensa, maakuntakaavasta ollaan karsimassa työkaluja mm. tuulivoiman ohjaukseen.
 - o Tämä hanke on edennyt hyvään suuntaan.

- Pohjois-Pohjanmaan museo (arkeologia), Sarkkinen:
 - o Museon lausunto muinaisjäännöksistä on otettu huomioon ja tehty isoja muutoksia.
 - o Viittaa lausuntoon Jättiläishalmeen muinaisjäännöskohteen osalta. Lausunnossa todettiin, että tien parantamisen yhteydessä olisi aiheellista tehdä tarkempi tutkimus. Nyt kaavassa on esitetty uusi tie kiertämään kohde. On syytä miettiä vielä, kumpi ratkaisu olisi parempi. Keskustellaan Rambollin kanssa vielä asiasta.
 - o Kaavamääräykset ovat ok.
 - o Harkittava vielä, esitetäänkö selostuksessa kaikki inventoidut muinaisjäännöskohteet vai vain kaavakartalla olevat, mikä voisi olla selkeämpää, jolloin numerointia syytä tarkistaa kartalla.

- Pohjois-Pohjanmaan museo (rakennettu kulttuuriympäristö), Yli-Suutala:
 - o Museon lausunto on otettu hyvin huomioon. Alueita ja voimaloita on poistettu ja voimaloita madallettu ja vaikutuksia lievennetty Hyryn kylän osaltakin.
 - o Tässä vaiheessa ei muuta kommentoitavaa. Ehdotusvaiheen lausunnossa otetaan tarvittaessa kantaa tarkemmin.

- Pohjois-Pohjanmaan ELY (yhteysviranomainen, Natura-viranomainen), Pahtamaa:
 - o Perusteltu päätelmä ja Natura-lausunnot on otettu hyvin huomioon
 - o YVAa on käytetty hyvin suunnittelun välineenä
 - o Tavoitteena on liittyminen Hervan sähköasemaan, mikä on toivottavaa, mutta ei täyttä varmuutta siitä ei vielä ole. Jos sen toteutuminen ei onnistukaan niin pohjoisesta vaihtoehdosta laaditaan erillinen ympäristöselvitys, joka tulee sitten myös kannanotoille. Tällöin on otettava huomioon Lapin puolelta tulleet vaikutusten arviointien täydennystarpeet ja luvitustarpeet luonnonsuojelu- ja Natura-alueilla.
 - o Sähkönsiirtovaihtoehdot ovat olleet YVAssa keskeisesti mukana. Hankalimmaksi osoittautuneen vaihtoehdon arviointiin jääneet puutteet tulee täydentää, jos vaihtoehto tulee jossain vaiheessa tarpeelliseksi.

- Pohjois-Pohjanmaan ELY (alueidenkäyttö), Linjama:
 - o ELY-keskuksen lausunto ja perustelu päätelmä on huomioitu hyvin
 - o Vireillä on monia hankkeita, joissa pohditaan maakuntakaavan ohjausvaikutusta, tehtyjen muutoksien jälkeen hanke tukeutuu nyt enemmän maakuntakaavaan
 - o Vielä ei ole lopullisia selvityksiä ja arvioiteja uudesta ratkaisusta, joten viranomaiset ottavat kantaa asiaan lausunnoissaan. Perusteluja ratkaisulle on tuotu neuvottelussa esille
 - o Perustellussa päätelmässä nostettiin esiin maisemavaikutusten arvioinnin täydennystarpeita. Vaikutusarviointi oli sinällään tehty hyvin, mutta koska kyse oli niin laajasta alueesta, on arvioitavaa aluetta paljon. Esitetyt tarkennukset ja lievennystoimet vaikuttavat hyvältä.
 - o Kaavarajauksen osalta on kunta voi harkita, onko haittaa, vaikka ottaisi kaavaa mukaan 40 dB aluetta laajemminkin.
 - o Kaavakartalla selkeät ja vakiintuneet määräykset, M-1 -aluetta koskevaan määräykseen on lisätty rakentamista ohjaavia etäisyyksiä. Voisi pohtia, olisiko etäisyysvaatimus syytä kohdentaa vain tv-alueeseen, eikä lainkaan toteutettuihin tuulivoimaloihin ajatellen mahdollista voimaloiden uudelleen rakentamista tulevaisuudessa.
 - o Poronhoitoa koskevan määräyksen sisällön sitominen poronhoitoaluetta osoittavaan määräykseen on perusteltua.
 - o Kaavoissa ei yleensä oteta kantaa tv- ja radiosignaaleihin häiriöistä aiheutuvien korjaavien toimenpiteiden totuttamisvastuusta, mutta on ymmärrettävää, miksi asia on esitetty kaavamääräyksessä informatiivisesti selventämässä tilannetta.
 - o Kaiken kaikkiaan hankkeessa on hyvin huomioitu asiat, isoimmat asiat kohdistuvat nyt sähkönsiirtoon.
 - o ELY-keskus ottaa tarkemmin kantaa, kun aineisto tulee nähtäville.

Kannanottojen jälkeen Linjama kysyi vielä, onko tarvetta keskustella pohjoiseen suuntautuvasta sähkönsiirtoreitistä tai muusta.

- Virnes: Vaikuttaako hankesuunnitelman muutos Iin pohjoisosan, eli Kuivaniemen alueen sähkösiirtoreitteihin, joilla sijaitsi Metso-kohteita?
 - o Märijärvi: Tässä vaiheessa suunnitelmista on poistunut hankkeen sisäisiä voimajohtoja, mutta sähkösiirtovaihtoehto SVE B on toistaiseksi pidetty mukana
- Linjama: Harkittavaksi vielä, voisiko sähkösiirron vaihtoehtokuvissa esittää myös Fingridin uuden voimajohtohankkeen Vaalasta Rovaniemelle.
 - o Pahtamaa: YVA:n pitäisi alkaa marraskuussa (Petäjäskoski-Nuojuankangas)
 - o Linjama: YVA ei siis ehdi alkaa ennen kaavaehdotuksen valmistelua
- Linjama: Yleisesti sähkösiirron osalta yhteissuunnittelu ja kokonaisuusien suunnittelun tarve on korostunut.
 - o Märijärvi: Yhteissuunnittelua on tapahtunut Fingridin toimesta Hervan sähköaseman osalta, mitä Fingrid on suunnitellut omana hankkeenaan. Fingridin tavoitteena on Hervan sähköaseman toteuttaminen ja tuulivoimahankkeiden liittäminen siihen, myös muiden kuin Yli-Olhavan.

4. Sovitut asiat ja jatkotoimenpiteet

- Linjama totesi loppuun, että isoin kysymys jatkossa on tarkastella, onko sähkösiirtovaihtoehtoa SVE B tarkasteltu riittävästi ja onko se maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti riittävästi selvitetty kaavoitusta varten. Hankkeessa voidaan edetä ehdotusvaiheeseen, viranomaiset ottavat asiaan kantaa lausunnoissaan.
- Ervasti kiitteli lopuksi vielä kunnan kaavoituksen puolesta viranomaisia hyvistä kommentteista.

5. Neuvottelun päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:01.